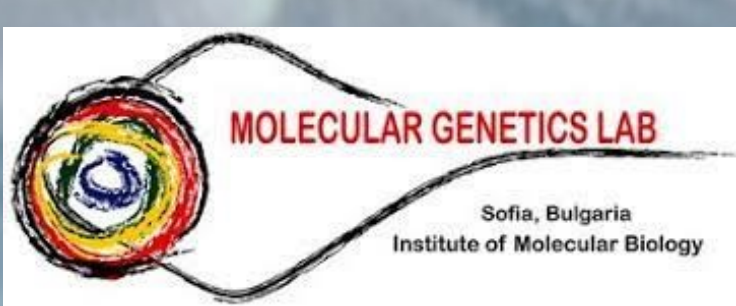

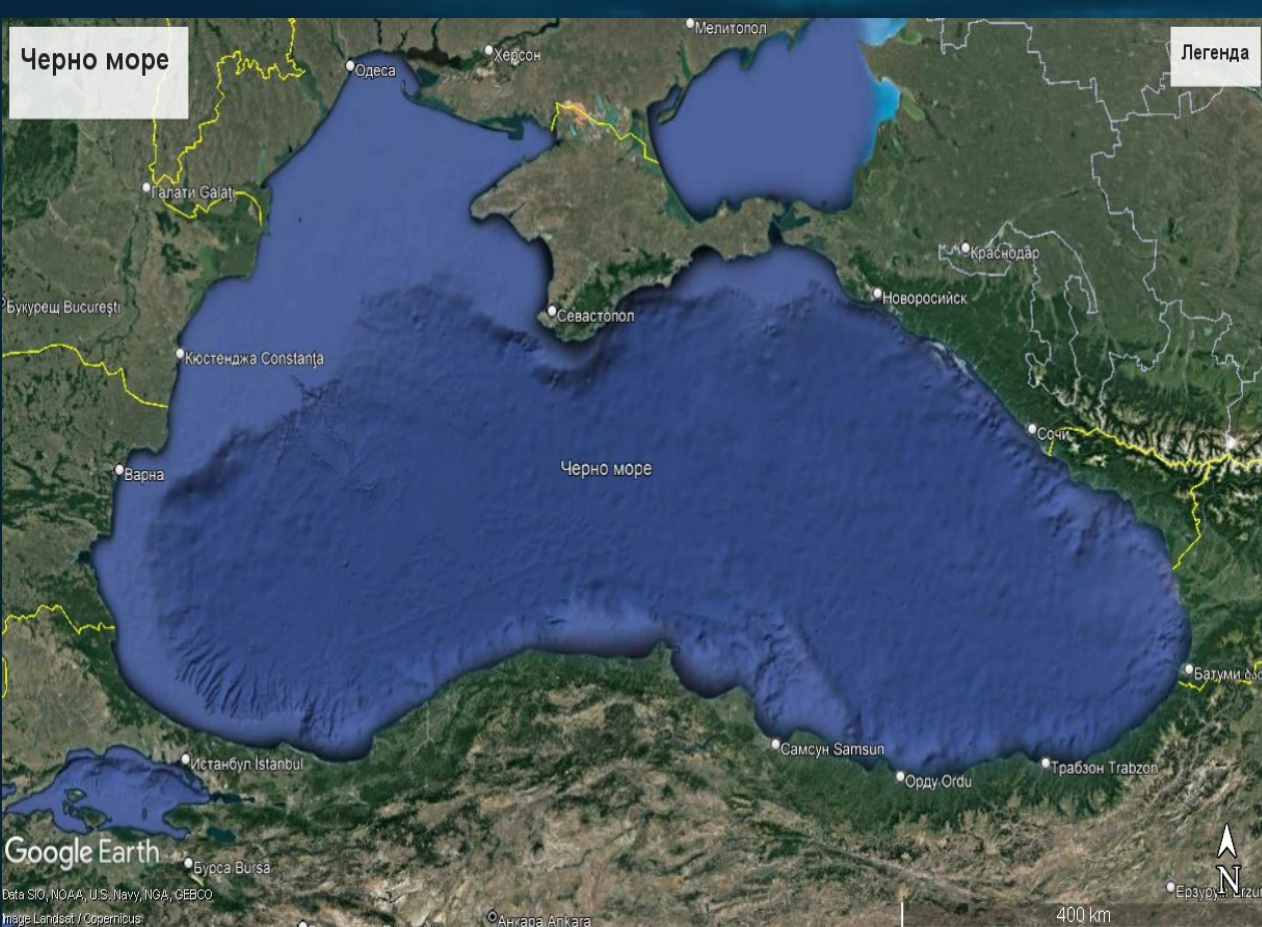
20 май

ЕВРОПЕЙСКИ ДЕН НА МОРЕТО

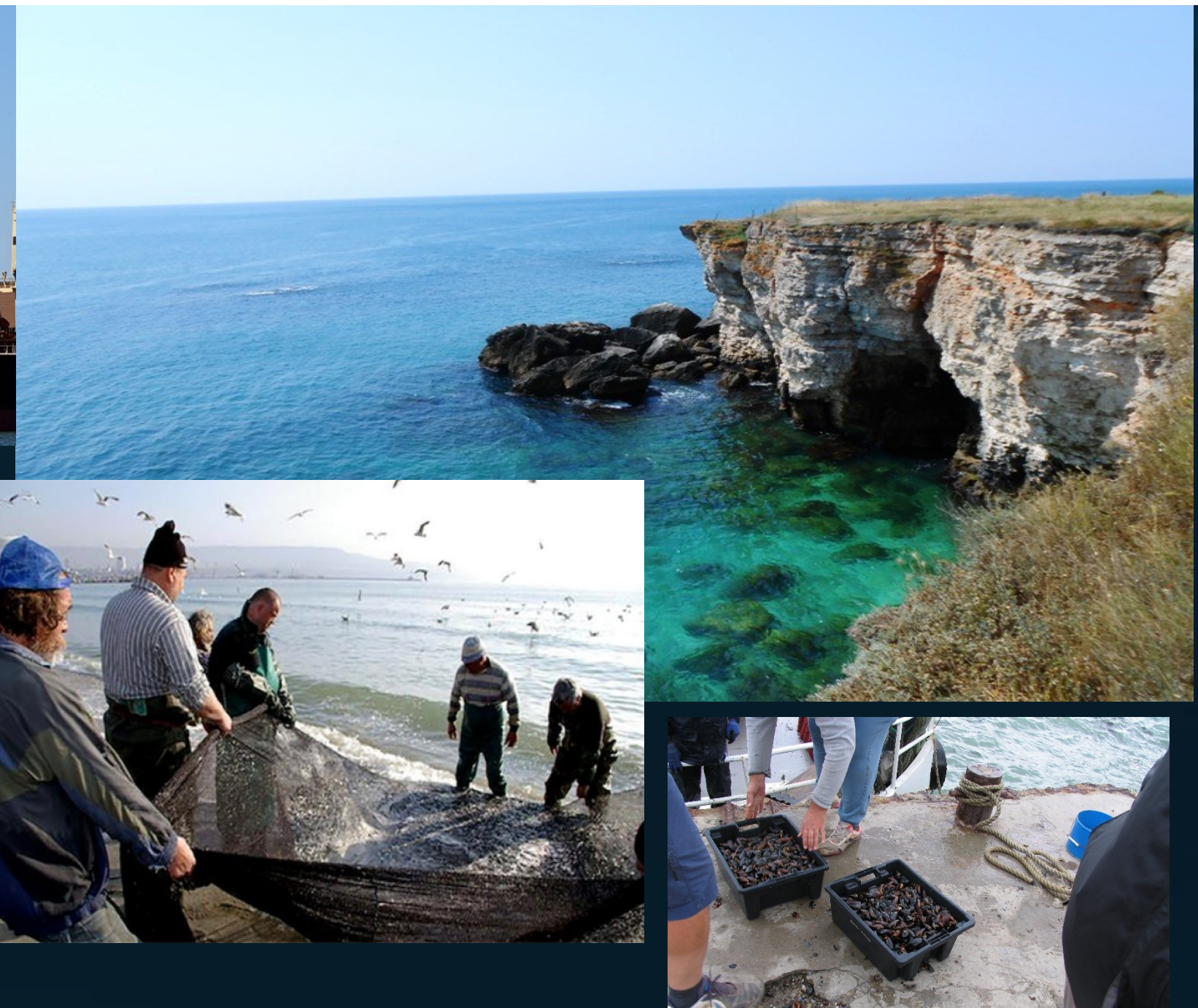

Обвяването на **Европейския ден на морето** е сред ключовите инициативи на Интегрираната морска политика на ЕС, стартирана през 2007 г. Океаните и моретата винаги са били от ключово значение за благоденствието на Европа – дължината на крайбрежието на континента ни е почти 70 000 км, като 22 от 27-те държави-членки имат излаз на море или са островни държави. Крайбрежните региони са дом на 40% от населението на ЕС, създават 40% от икономиката му и дават работа на около 5 млн. души. Морските отрасли и крайбрежните региони, които традиционно са били в периферията на ползрението вече са поставени в центъра на нова, динамична и всеобхватна политика за устойчив растеж и работни места.

Български учени и научни институции дават своят съществен принос за изучаване и съхранение на екосистемите на Черно море и техните екосистемни услуги в полза на хората

Морските екосистеми, като част от природния капитал, предоставя на обществото важни екосистемни услуги като кръговрат на веществата, секвестриране на въглерод, биоресурси и др., без които човешкото съществуване е невъзможно. Това се отнася в голяма степен за Черно море, чиито услуги и хранителни ресурси са се ползвали от хората в продължение на хилядолетия.

Проект: „Изследване на екологичния натиск в българската акватория на Черно море чрез интегрирани микробиологични, биохимични и генетични маркери в черноморската мида *Mytilus galloprovincialis* Lam.“ (договор с ФНИ КП-06-H21/7 от 18.12.2018 г.)

Ръководител:

проф. Цветеслава Иванова, Шуменски университет, Факултет „Природни науки“, катедра „Биология“

Партньори:

Институт по невробиология - БАН

Институт по молекулярна биология – БАН

В рамките на проекта се провежда първото в България системно изследване в природни условия на оксидативния статус и динамиката на биомаркерите на оксидативен стрес, микробиома и генетични маркери, като елементи на екологичното състояние на индикаторния вид черна мида (*Mytilus galloprovincialis* Lam.) в крайбрежните екосистеми на най-характерни твърди местообитания по българската акватория на Черно море. Получените данни цялостно и недвусмислено показват, че мидите са специфично чувствителни към множеството стресори от реалната морска среда, като различните органи на мидите проявяват различна реакция към въздействията, като са налице и отчетливи сезонни зависимости, водещи до различен по степен и специфичен отговор на биомаркерите за оксидативен стрес, микробиома и генетични увреждания. Тези резултати допълват съдържателна част от Стратегическата програма за научни изследвания и иновации за Черно море на ЕС (SRIA), като предоставят също така съществен научен принос към обосноваването на мерките за изпълнението на Рамковата директива за морска стратегия (Директива 2008/56/EO) от страна на България.

Проект: “Комплексно екотоксикологично изследване на псамофилни видове миди от сублиторални местообитания на българската акватория на Черно море” (договор с ФНИ КП-06-H31/6 от 20.12.2019 г.)

Ръководител:

проф. Албена Александрова, Лаборатория „Свободно радикални процеси“, Институт по невробиология - БАН

Партньори:

Шуменски университет, Факултет „Природни науки“, катедра „Биология“

Институт по молекулярна биология - БАН

За първи път се провежда системно изследване на екологичните ефекти на стрес от околната среда при псамофилни видове миди (*Donax trunculus*), като ключов екологичен компонент на пясъчните местообитания и с нарастващо стопанско значение (като обект на консумация) в българската акватория на Черно море. За целта се провеждат интегрирани и специфични биохимични, генотоксикологични и микробиологични изследвания. Оценява се основно нивото на оксидативен стрес, състоянието и толерантостта на вида в различни райони на българското черноморско крайбрежи, като отговор на въздействието на множеството стресори на морската среда, вкл. замърсявания с метали, ПАВ, патогенни микроорганизми и микропластика. Оценката се прави на основата на иновативен подход на количествено съотношение на оксидативното въздействие, антиоксидантната защита и физиологичната функционалност на мидите. На тази основа са направени оригинални оценки и заключения за състоянието на Черно море като среда за обитание.

Проект: „Екосистемен подход за оценка на биоразнообразието и състоянието на популации на ключови видове риби от българското крайбрежие на Черно море“ (договор с ФНИ КП-06-H41/7 от 2020 г.)

Ръководител:

доц. Виолин Райков, Институт по океанология – БАН

Партньори:

Лаборатория „Свободно радикални процеси“, Институт по невробиология - БАН

Шуменски университет, Факултет „Природни науки“, катедра „Биология“

В рамките този иновативен проект са получени първите оригинални фундаментални познания за стрес екологията и реакцията на черноморски идове риби към натиска на околната среда в естествените им местообитания чрез интегрирано интердисциплинарно изследване, оценяващо състоянието на оксидативния стрес, биоразнообразието, морфометрията, генетиката и микробиома на ключови за екосистемите и риболова видове риби от българския сектор на Черно море. За първи път е направена оценка на нивото и варирането на специфични биомаркери на разнообразни видове рибите, съответстващи на различни нива на биологична организация, което дава непосредствени, обективни и иновативни данни за състоянието на морската среда и екосистемите, като цяло. Проектът е пряко свързан със съвременните и особено актуални европейски научни политики по опазването на Черно море, като част от мисиите на Европейският съюз (ЕС) за възстановяване на световния океан и водите ([Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters, EC \(europa.eu\)](https://mission-starfish2030.eu)) дефинирани в стартиращата рамкова програма „Хоризонт Европа“ за научни изследвания и иновации за периода 2021-2027.

